

4 czerwca 2021

Niecodzienne eksponaty w świętokrzyskich zbiorach

Jeśli masz czas, a pogoda i długi czerwcowy weekend sprzyjają wypadom za miasto - proponujemy wycieczki: nad wodę, w góry, do lasu, albo też do niecodziennych muzeów. Muzealnych bamboszy nie będzie, nie będzie też nudno! Eksponaty, które tu obejrzysz, dotkniesz, albo sam wykonasz przekonują, że historia i nauka mogą być niezwykle i ciekawe.

Czas się zatrzymał - w Jędrzejowie

Dwie osiemnastowieczne kamieniczki przy jędrzejowskim rynku skrywają prawdziwy skarb - trzecią na świecie kolekcję zegarów słonecznych i przyrządów gnomonicznych. W Muzeum Zegarów, założonym i prowadzonym przez rodzinę Przytkowskich, zgromadzono setki przyrządów mierzących czas - od zegarów słonecznych, klepsydr, ogniowych po mechaniczne. W kolekcji znajdują się także przyrządy astronomiczne. Za najcenniejsze uznawane są dwa przedmioty: zegar słoneczny wykonany przez Erazma Habermela oraz zegar słoneczny z armatką, według przekazu będący własnością Stanisława Leszczyńskiego.

Bogaty dział starodruków, liczący ponad 600 woluminów, daje możliwość obcowania z dziełami sygnowanymi podpisem słynnych astronomów: Heweliusza, Kartezjusza i Huyghensa. Prawdziwą "perełką" jest wydana w 1566 r. księga Kopernika „De revolutionibus orbium coelestium” z wykładem heliocentrycznej budowy świata. Warto również zobaczyć kolekcję grafik i ekslibrisów z okresu od XVI do XX wieku oraz zachowane wnętrza domu Przytkowskich, wypełnione zbiorami sztuki.

Niewątpliwą atrakcją jest Ogród czasu - największy ogród z zegarami w Polsce, w którym oprócz interesujących roślin, także leczniczych, obejrzeć można tzw. schody wodne z zamkniętym obiegiem wody, XVIII-wieczną altanę, czasomierze słoneczne. Całość otacza mur, na którym oglądać możemy znaki zodiaku.

Zegary w Muzeum Przypkowskich w Jędrzejowie

Ogród Czasu w jędrzejowskim muzeum fot. Muzeum im. Przytkowskich

Krucze cuda, własnoręcznie wykonane

Wyjątkowe fajansowe figurki, serwisy kawowe z najcieńszej porcelany, zastawa stołowa w różnych stylach – prezent w takiej postaci możemy przywieźć z wyjątkowej wizyty w Ćmielowie, świętokrzyskim mieście porcelany. Na dodatek tam właśnie, w Żywym Muzeum Porcelany nawet najmłodszy dowiedzą się, jak powstają kruche porcelanowe cuda, a nawet spróbują własnoręcznie ulepić kubeczek czy filiżankę, ozdobić i obserwować, jak wypalana jest w olbrzymich piecach.

W pierwszym w Polsce Żywym Muzeum Porcelany w Ćmielowie zamiast tradycyjnego oprowadzania turyści odbywają podróż z przewodnikiem i poznają „na żywo” cały proces produkcji porcelanowych figurek. Ogromną atrakcją jest wejście do wnętrza starego, oryginalnego pieca, który służył do wypału porcelany, a który obecnie jest wyjątkową salą multimedialną, w której przybliżony jest proces produkcji porcelany. Na każdym etapie zwiedzania obiektu zwiedzający mają możliwość dotknięcia surowców oraz elementów

wykorzystywanych przy wytwarzaniu porcelany, mogą poczuć jaką strukturę ma biskwit i jak gładka jest figurka po szkliwieniu, jak wygląda biała a jak różowa porcelana, a na ich oczach malarka zdobi porcelanę farbami ceramicznymi lub złotem. A to wszystko dzieje się w świecie pełnym barw i zapachów, które dodatkowo mają pobudzić wyobraźnię i zaangażować zwiedzającego. Polecamy!

Porcelanowe figurki w Muzeum Porcelany w Ćmielowie

Nie święci garnki lepią....

Przez wieki mała wieś Chałupki, w gminie Morawica, znajdującej się na terenie województwa świętokrzyskiego w obecnym powiecie kieleckim, zaopatrywała w gliniane wyroby - naczynia i garnki - rozległe okolice. Działo się tak od czasów prehistorycznych, aż po koniec XX wieku. W tej świętokrzyskiej miejscowości od 1998 roku działa Ośrodek Tradycji Garncarstwa, funkcjonujący w zachowanym warsztacie jednego z miejscowych

garncarzy, którego syn - Józef Głuszek jest opiekunem i przewodnikiem po ośrodku. Warsztat posiada autentyczne wyposażenie do szykowania, mieszania gliny, toczenia naczyń na kole, suszenia, szkliwienia oraz zdobienia. W centralnym miejscu stoi stary dwukomorowy piec - przygotowany do wypału. Zwiedzając ośrodek i wystawę zobaczyć można eksponaty wykonane jeszcze przez dawnych miejscowych mistrzów. Prowadzona jest tu szkołka garncarska i warsztaty.

Wykonywanie glinianych naczyń - fot. Urząd Miasta w Morawicy

Praca na kole garncarskim – fot. Urząd Miasta w Morawicy

Zabytkowy młyn w Młyńczyskach

W gminie Tuczępy, nad rzeką Młynówką, z dala od wszystkiego stoi stary młyn.

Historia Młyńczysk i młyna, niestety, nie jest do końca zbadana i nadal kryje sobie wiele tajemnic. Młyńczyska zostały założone przez księcia Radziwiłła. Ze względu na rzekę i dobrą lokalizację komunikacyjną wybudowano tam młyn wodny. Następnie siedlisko to kilkakrotnie zmieniali właściciele – gospodarowali tutaj Żydzi, robili interesy Amerykanie, nie zabrakło także lokalnych ziemian, byli też inni, których obecność nie odcisnęła się wyraźnie na kartach historii.

Drewniany młyn stoi nad rzeczką Młynówką i pełni teraz funkcję muzeum. Niedgdyś napędzany był wodną turbiną. Urządzenia do mielenia mąki znajdują się na trzech kondygnacjach. Zaraz po wejściu gości witają Noe i jego żona w postaci dużych drewnianych rzeźb. Dalej na ścianach wiszą zasuszone zioła rosnące na Ponidziu, z opisem, do czego

można je wykorzystać. Nad nimi znajduje się herb województwa świętokrzyskiego wykonany m.in. z ziaren maku, zbóż i grochu. W młynie i przed nim zobaczyć też można kierat z dawną młockarnią, wialnie i inny stary sprzęt rolniczy. I nie tylko rolniczy. Jest bowiem także bardzo oryginalna drewniana wygodka znaleziona na strychu kamienicy w Krakowie. W pobliżu młyna znajdują się stawy rybne oraz Dwór Staropolski z końca XX wieku. Jeśli szukacie ciszy, spokoju i odpoczynku od wszystkiego, lubicie niesztampowe wycieczki – polecamy.

Młyn w Młyńczyskach

Człowiek w centrum uwagi, zabawa na całego

Od piątku 4 czerwca czynne jest Centrum Nauki Leonardo da Vinci w Podzamczu koło Chęcín. To miejsce gdzie w centrum uwagi zarówno odwiedzających, jak i oprowadzających po ciekawej ekspozycji jest człowiek: jego ciało, budowa i funkcje życiowe, ale też wszystko

to co człowiek odkrył, wytworzył i może obserwować: nauka, otaczająca nas przyroda, zjawiska fizyczne i chemiczne, doświadczenia pozwalające się bawić i uczyć, mechanika, elektryka, energetyka, inżynieria, kosmos... Wszystko! Goście są inspirowani do obserwacji, doświadczenia, zadawania pytań i poszukiwania odpowiedzi.

Na zwiedzających czekają wystawy o charakterze multimedialno-mechatronicznym. Na odkrywców - warsztaty naukowe, prowadzone w pełni wyposażonych laboratoriach przez wykwalifikowaną kadrę edukatorów i niezwykle pokazy naukowe. Naprawdę warto odwiedzić to miejsce.

Ekspozycje w Centrum Nauki Leonardo da Vinci